



**Roofvogelinventarisatieverslag
Het Gooi en Utrecht
2008**

**Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken
Verslagnummer 178**

Inleiding

De Roofvogelwerkgroep van het Gooi en Utrecht heeft in 2008 in een gebied dat zich uitstrekt van Weesp en Muiderberg in het noordwesten tot aan Zeist en De Bilt in zuidoosten naar roofvogelnesten onderzocht. Niet overal gebeurde dat met dezelfde intensiteit. In sommige terreinen zijn echt alle nesten van de daar levende soorten opgespoord. In andere terreinen werd alleen naar bepaalde soorten gekeken. Het resultaat van dit onderzoek is beschreven in dit verslag. Aan de orde komen: Havik *Accipiter gentilis*, Buizerd *Buteo buteo*, Sperwer *Accipiter nisus*, Torenvalk *Falco tinnunculus*, Wespindief *Pernis Apivorus*, Boomvalk *Falco subbuteo*.

Methode van onderzoek

Een broedgeval 'volgen' betekent in de praktijk in het vroege voorjaar de natuur in trekken om nestindicerend gedrag van roofvogels te kunnen waarnemen. Dat nestindicerende gedrag kan een waarnemer naar een nest leiden. Op een nestkaart (het nestkaartproject van SOVON) worden alle waarnemingen per nest bij gehouden. Indien mogelijk wordt geklommen om de legselgrootte vast te stellen, de kleine jongen te tellen, te meten en te wegen en uiteindelijk om de grote jongen te meten, te wegen en te ringen. Tot slot wordt getracht vast te stellen hoeveel jongen er uitvliegen. De informatie die door dit onderzoek wordt verkregen, maakt het mogelijk o.a. inzicht te krijgen in de stand van een populatie, dispersie en overleving. In de Takkeling (het orgaan van de Werkgroep Roofvogels Nederland) staat jaarlijks een overzicht van de trends en broedresultaten van de roofvogels van Nederland.

Aan dit onderzoek werkten mee: Matthijs Dirk Bakker, Wim van Barneveld, Rien van de Beek, Cora van den Berg, Eelco van den Berg, Jaap van den Berg, Ronald Beskers, Arwin den Boer, Jan Borsboom, Rien Broeckman, Daan Buitenhuis, Joan van der Burgt, René van Bussum, Lex van Canstein, Ton vd Dorpe, Aline Flemming, mevr. Galesloot, Pascal Gijsen, Helen Goote, Dick de Graaf, Ab Grobbe, Jelle Harder, Margriet Hartman, Martin van Hierden, Arie van den Hout, Marc van Houten, Rinus Jansen, Hugh Jansman, Martine van der Kaa, Wobbe Kijlstra, Gerry Kluvers, Riny Kluvers, Fons Langenkamp, Jos Meijer, Jerry Mulderij, Leen de Niet, Juul Ohlrichs, fam. Plasmeyer, Harry de Rooij, Jan Roodhart, Kees Scharringa, Hanneke Scheurs, Anja Schuitema, Peter Jan Senteur, Hanneke Sevink, Ties Smulders, Piet Spoorenberg, Ronald Staal, Jilles Timmer, Annie vd Veer, Esther vd Veer, Jaap Visser, mevr. Vonk, Hans de Vos Burchart, Miranda van Wanrooy, Ilco van Woersem, Rein Zwaan.

De Havik

In 2008 zijn er 50 haviksnesten gevolgd. De verdeling van de nesten over de terreineigenaren was als volgt: 5x SBB, 21x GNR, 4x UL, 8x particulier, 6x NM, 1x Pijnenburg, 2x gemeente Soest, 1x Hydron.

In vergelijking met 2007 is een aantal nesten verdwenen, te weten: de Havik van het Theehuisje in het Spanderswoud (voorheen broedden de Haviken aldaar erg dicht op elkaar), De Havik van St. Michael in Naarden, en de Havik van het Paardenbos/ Baarnse bos. Op de laatst genoemde locatie heeft zowel in 2006 als 2007 een havikpaartje gebroed. In januari 2008 waren er nog Haviken aanwezig in de omgeving van het nest. In de crop volgende maanden zijn zij verdwenen en is het nest overgenomen door Buizerds (die het nest oorspronkelijk gebouwd hadden).

De gemiddelde legselgrootte bedroeg 3,35. Bij 28 nesten is de legselgrootte vastgesteld. In totaal werden er tenminste 104 jongen geteld. Er zijn 99 jongen geringd. Twee jongen waren nog te klein voor een ring, beide man. De sekseverdeling is als volgt: 55 man : 46 vrouw.

39 nesten waren succesvol, van vier nesten is het broedresultaat onbekend (Schoonoord, Limieten, Naardermeer Eendenkooi, en Nieuw Valkenveen) en 2 nesten zijn door mensen verstoord. Waarschijnlijk zijn de nesten in de kleine jongenfase leeggehaald. Bij één nest is het niet tot eileg gekomen omdat het vrouwtje zich in de nestbouwfase te pletter heeft gevlogen tegen een elektriciteitshuisje. Mogelijk is dit gebeurd tijdens territoriumstrubbelingen met haar buurvrouw. Vier andere nesten zijn tijdens de broedperiode mislukt. Bij de Havik van het Magdalenabos (GNR) is waarschijnlijk de man om het leven gekomen. De vrouw heeft het nest verlaten op het moment dat de eieren bijna uitkwamen (vier nagenoeg volgroeide foetussen in vier eieren). De Havik van de Verdediger (SBB) is in de kleine jongenfase mislukt (oorzaak onbekend). Ook van de Havik van Westerveld en Naardermeer Spoorstoot is de mislukkingoorzaak onbekend.

In onderstaande tabel een vergelijking op enkele parameters met voorgaande jaren.

Havikoverzicht 2004-2008

aantal nesten	aantal nesten geringd	aantal jongen geringd	man	vrouw	gemiddelde legselgrootte	gem. aantal jongen per succesvol nest	gemiddelde eerste eilegdatum	voor Utrecht	voor Noord Holland	spreiding legbegin	
2004	45	40	97	55	42	3,48 (N=29)	2,4	31-Mar	22-Apr	31-Mar	13 maart tot 18 april
2005	43	37	108	67	42	3,7	2,9	25-Mar	22-Mar	26-Mar	9 maart tot 15 april
2006	36	27	65	35	30	3,36 (N=22)	2,4	01-Apr	01-Apr	01-Apr	24 maart tot 15 april
2007	38	33	88	52	36	3,56 (N=25)	2,6	25-Mar	24-Mar	26-Mar	13 maart tot 17 april
2008	50	40	99	54	45	3,35 (N=28)	2,4	28-Mar	28-Mar	28-Mar	9 maart tot 13 april

HAVIK in 2008

Lokatie	Gemeente	pro eig	kilo meter	leg- sel	eerste meting	aantal pulli	aanta jering	ring datum	M	V	1 st ei	broed- resultaat
Aardjesberg	Hilversum	NH GNR	3211-21			2	2	30-May	2		26-Mar	uitgevlogen
Asch van Wijck	laren	NH part	2651-54	4		2 + 1 ei	2	05-May	1	1	26-Mar	uitgevlogen
Beerschoten spiegelit	De Bilt	UT UL	3241-34	3		3	3	02-Jun	2	1	31-Mar	uitgevlogen
Beukenburg	Bilthoven	UT UL	3138-55			3	3	08-Jun	2	1	05-Apr	uitgevlogen
Camping 7 Linden	Baarn	UT SBB	3222-21	4	1 pul 3 ei	2 + 2 ei	2	23-May	1	1	23-Mar	uitgevlogen
Crailo	Huizen	NH GNR	2651-42	4		1	1	05-Jun	1		07-Apr	uitgevlogen
Eyckenstein	Bilthoven	UT UL	3231-42			3	3	31-May	1	2	29-Mar	uitgevlogen
Galesloot	Blaricum	NH part	2651-45	4		3	3	10-May	1	2	11-Mar	uitgevlogen
Griftenstein	De Bilt	UT	3148-45	4		4	4	31-May	1	3	30-Mar	uitgevlogen
Groeneveld	Baarn	UT SBB	3222-12	3	3 pul	3	3	19-May	1	2	25-Mar	uitgevlogen
Kabouterbos	Naarden		2651-22			1 + 1 ei	1	28-May		1	22-Mar	onbekend
Kolhornseweg	Hilversum	NH GNR	3221-21	2		1	1	10-Jun		1	13-Apr	uitgevlogen
Laag Hees	Soest	UT Pijn	3232-22			1	1	14-Jun		1	28-Mar	uitgevlogen
Lieberg	Laren	NH GNR	3211-45									geen eileg V dood, 3 jr oud
Limieten	Naarden	NH Part.	2651-13			3	3	28-May	1	2	25-Mar	onbekend
Luchtkaasteel	Huizen	NH GNR	2651-33	4		2	2	19-May	1	1	20-Mar	uitgevlogen
Magdalenabos	Huizen	NH GNR	2641-55	4		0	0					verlaten wrs M dood
Monnikenberg	Hilversum	NH GNR	3221-13	4	4 pul	4	4	14-May	2	2	16-Mar	uitgevlogen
Monnikenboschweg	Soest	UT gem.	3232-45	3		1 + 2 ei	1	31-May	1		04-Apr	uitgevlogen
Naarderbos	Naarden	NH gem	2548-54			4	4	08-Jun	2	2	27-Mar	uitgevlogen
Naam Ringsloot	Naarden	NH NM	2548-51	3		1 + 2 ei	1	03-Jun	1		08-Apr	uitgevlogen
Naam Westtocht	Naarden	NH NM	2558-11	4		4	3	03-Jun	3	1	03-Apr	uitgevlogen
Naam Spoorloot	Naarden	NH NM	2558-21	2		0						mislukt
Nim Stiepelitjeskade	Naarden	NH NM	2558-32	2		1	1	07-Jun	1		01-Apr	uitgevlogen
NM de Punt	Naarden	NH NM	2558-33			1 of meer	0					uitgevlogen
Nim Eendenkooi	Naarden	NH NM	2558-23									onbekend
N Houdringe Apergeb	De Bilt	UT part	3241-23	3		3	2	02-Jun	2	1	26-Mar	uitgevlogen
N. Houdringe yiver	De Bilt	UT	3241-13			> 2	0					uitgevlogen

HAVIK in 2008

Lokatie	Gemeente	pro eig	kilo meter	leg- sel	eerste meting	aantal pulli	aanta jering	ring datum	M	V	1st ei	broed- resultaat
Parrewijn/Huizer eng	Huizen	NH GNR	2651-35		3 pul	3	3	05-Jun	2	1	03-Apr	uitgevlogen
pompgeb. Bussum	Bussum	NH GNR	3118-15			3+1 ei	3	25-May	2	1	26-Mar	uitgevlogen
Pompstation Vitens	Soestduinen	UT HY	3232-45			3	3	04-Jun	1	2	30-Mar	uitgevlogen
Postiljon	Laren	NH GNR	3211-35	3		1	1	30-May		1	31-Mar	uitgevlogen
Postweg	Laren	NH GNR	3211-44	4		3	3	14-May	2	1	17-Mar	uitgevlogen
PWN	Laren	NH GNR	3211-13	3	1 ei							uitgehaald
Raboes	Blaricum	NH GNR	2651-54			4	4	02-Jun	1	3	20-Mar	uitgevlogen
Schoonoord	s Graveland	NH part.	3118-43			1 + 1 ei	1	11-Jun		1	11-Apr	onbekend
Sp. Woud Bantam	Hilversum	NH GNR	3118-24		4 pul	4	4	21-May	3	1	19-Mar	uitgevlogen
SP.woud. Robert	Hilversum	NH GNR	3118-25	3		3	3	05-Jun	2	1	04-Apr	uitgevlogen
sp.woud kwekerij	Hilversum	NH GNR	3118-24	4	2 pul 2 ei	2	2	05-Jun	1	1	03-Apr	uitgevlogen
Stulpse laan	Baarn	UT SBB	3221-45			2	2	05-Jun		2	01-Apr	uitgevlogen
Verdediger	Baarn	UT SBB	3211-14	3	3 pul	0						mislukt
Vlasakkers hei	Amersfoort	UT Def	3233-41			2 en 1 ei	2	01-Jun	2		01-Apr	uitgevlogen
Vlasakkers kaz	Amersfoort	UT Def	3233-43			4	4	23-May	2	2	22-Mar	uitgevlogen
Vredelaantje	Laren	NH GNR	3211-34	3	2 pul 1 ei	2 en 1 ei	2	14-May	1	1	09-Mar	uitgevlogen
Westerveld	Hilversum	Nh GNR	3211-32	3								mislukt
Woensberg	Blaricum	NH GNR	2652-31			2	2	05-Jun	1	1	03-Apr	uitgevlogen
Zonnestraal	Hilversum	NH Part.	3128-25	4	kalk	0						verstoring mensen
Zouthuisje	Baarn	UT SBB	3221-25	4	4 pullen	4	4	20-May	4		15-Mar	uitgevlogen
Zuid (Bouvy)	Hilversum	NH GNR	3221-33	3		3	3	06-Jun	2	1	05-Apr	uitgevlogen
Zwarthe berg	Hilversum	NH GNR	3128-35			3	3	10-May	2	1	05-Apr	uitgevlogen
				94			99		55	46		
Het vierde jong bij her nest Naardermeer Westtocht is niet geringd. Het ging om een man.												
Het derde jong bij Noord-Houdringe Aspergebos is niet geringd. Het ging om een mannetje.												

BUIZERD 2008

In 2008 zijn er 81 buizerdnesten gevolgd. De verdeling van de nesten over de terreineigenaren was als volgt: 25x particulier, 4x Pijnenburg, 9x Staatsbosbeheer, 10x Goois Natuur Reservaat, 6x defensie, 4x gemeentes, 8x Natuurmonumenten, 12x Utrechts Landschap, 4x Rijkswaterstaat.

Van de 81 nesten waren er 76 succesvol. Bij 47 nesten zijn de jongen geringd. Van vijf nesten is het broedresultaat onbekend. In één geval heeft een paartje Nijlgans het nest overgenomen, in twee gevallen zijn er geen eieren gelegd en in één geval is het nest mislukt in de eifase.

De gemiddelde legselgrootte bedroeg 2,33 (n=15). De verdeling was als volgt: 2x 1, 6x 2, 7x 3. In totaal zijn tenminste 143 jongen uitgevlogen. Daarvan zijn er 96 voorzien van een ring.

De gemiddelde eerste eilegdatum was 3 april (n=46) Voor de provincie Utrecht is het 4 april (n=29) en voor Noord Holland is het 2 april (n=17).

Het gemiddeld aantal jongen per succesvol nest bedroeg 2,08

Buizerdoverzicht 2004-2008

	aantal nesten	aantal nesten geringd	aantal jongen geringd	gemiddelde legselgrootte	gem. aantal jongen per succesvol nest	gemiddelde eerste eilegdatum	gem 1ste ei- leg Utrecht	gem 1ste ei- leg Noord Holland	spreiding legbegin
2004	76	37	81	2,08 (N=24)	2,18	05-Apr			24 maart tot 13 mei
2005	95	52	129	3,2 (N=14)	2,4	02-Apr	31-Mar	02-Apr	9 maart tot 20 april
2006	65	27	49	2,28 (N=14)	1,81	09-Apr	10-Apr	07-Apr	26 maart tot 25 april
2007	91	46	105	2,76 (N=17)	2,27	29-Mar	01-Apr	24-Mar	19 maart tot 20 april
2008	81	46	96	2,3 (N=15)	2,08	03-Apr	04-Apr	02-Apr	14 maart tot 25 april

BUIZERD IN 2008												
Lokatie	Gemeente	pro	kilometer	eigen.	leg-	eerse	aantal	aantal	datum	1st ei	broedsucces	bijzonderheden
			hok		sel	meting	pulli	geringd				
afrit A1 Baarn Soest	Baarn	UT	3212-51	rijks			2	2	27-May	28-3	uitgevlogen	derde jong dood
Asch van Wijck/pad	Laren	NH	2651-54	part.			3	3	25-May	25-3	uitgevlogen	
Beerschoten recreatie	De Bilt	UT	3241-33	UL	3		3	3	20-Jun	18-4	uitgevlogen	
Beerschoten Gele huis	De Bilt	UT	3241-32	UL			1 of meer	0			uitgevlogen	
Beerschoten Spiegelt.	De Bilt	UT	3241-34	UL	2		2	2	08-Jun	27-3	uitgevlogen	
Beukenburg	Bilthoven	UT	3138-55	UL			2 of meer	0			uitgevlogen	
Beukenhoven	Bilthoven	UT	3241-11	UL							mislukt	bezet door Nijlgans
Biltse duinen Molshoop	De Bilt	UT	3241-15	part.			1 of meer	0			uitgevlogen	
Bisschopswaai	Baarn	UT	3213-41	part.			3	3	26-May	30-3	uitgevlogen	
Blauwkapel	Utrecht	UT	3148-24	rijk			3	3	31-May	19-3	uitgevlogen	
Bredelaan 7	Bussum	NH	2558-54	part.			2 of meer	0			uitgevlogen	
Burgemeestersbos	Soest	UT	3232-44	gem.			2 of meer	0			uitgevlogen	
Eijkenstein 18	Bilthoven	UT	3231-33	UL			2	2	08-Jun	13-4	uitgevlogen	
Eijkenstein 22	Bilthoven	UT	3231-33	UL			1 en 1 ei	1	20-Jun	16-4	uitgevlogen	
Eijkenstein 24	Bilthoven	UT	3231-42	UL			2	2	31-May	25-3	uitgevlogen	
Eijkenstein 25	Bilthoven	UT	3231-32	UL			1	1	20-Jun	23-4	uitgevlogen	
Flevorama	Naarden	NH	2651-32	part.			3	3	02-Jun	23-3	onekend	
Groeneveld singel	Baarn	UT	3221-15	SBB			3	3	21-May	25-3	uitgevlogen	
t.o. Gr. Klevitsdal	Baarn	UT	3221-24	SBB	2		0				mislukt	1 kapotte eischaal
van der Hengel	Baarn	UT	3223-21	part.			1	1	05-Jun	30-3	uitgevlogen	1 uit nest
Hofslottersteeg	Soest	UT	3233-21	part.			2	2	31-May	6-4	uitgevlogen	
Hoge Erf	Baarn	UT	3221-24	Pijn.		2 pullen	2	2	20-May	26-3	uitgevlogen	
Hoogland A1	Hoogland	UT	3223-11	rijks	3	2 pullen	2	2	09-Jun	7-4	uitgevlogen	
Hooiweg	Soest	UT	3233-11	part.			1 of meer	0			uitgevlogen	
Huizer eng	Huizen	NH	2651-35	GNR			3	3	05-Jun	29-3	uitgevlogen	1 jong dood
Ijzeren veld	Huizen	NH	2651-34	GNR	3		2	2	18-Jun	18-4	uitgevlogen	
Kabouterbos	Naarden	NH	2651-22	part.			2	2	28-May	4-4	onbekend	
Keverdijkse polder	Weesp	NH	2557-25	part.			1 of meer	0			uitgevlogen	
Kinderboerd. Meent	Hilversum	NH	2558-43	gem.			2 of meer	0			uitgevlogen	niet te zwemmen
Lage Vuursche	Lage Vuursche		3231-14	SBB			2 of meer	0			uitgevlogen	onklimbaar

Lokatie	Gemeente	pro	kilometer hok	eigen. leg- sel	eerse meting	aantal pulli	aantal geringd	datum	1st ei	broedsucces	bijzonderheden
Leie	Bilthoven	UT	3231-42	UL		3	3	31-May	2-4	uitgevlogen	
Molentocht	Naarden	NH	2547-44	Part.		2 of meer	0			uitgevlogen	
Monnikenberg ingang	Hilversum	NH	3221-13	GNR		2	2	20-May	14-3	uitgevlogen	
Monnikenberg pad	Hilversum	NH	3221-13	GNR		1 of meer	0			uitgevlogen	onklimbaar
Naarderbos Biezenv.	Muiderberg	NH	2548-43	NM		3	3	8-6	28-3	uitgevlogen	
Naardermeer boomt.	Naarden	NH	2558-11	NM		3	3	3-6	10-4	uitgevlogen	
Naardermeer reiger	Naarden	NH		NM							geen eileg
Naardermeer Siepelt.	Naarden	NH	2558-32	NM		0					geen eileg
Naardermeer Thijsses	Naarden	NH	2548-51	NM		2	2	7-6	2-4	uitgevlogen	
Naardermeer verl boom	Naarden	NH	2558-22	NM					10-4	uitgevlogen	
Nr Houderinge Jaap	De Bilt	UT	3241-13	part.		2 of meer	0			uitgevlogen	
Nieuwenoord	Baarn	UT	3211-55	part.		1	1	28-May	6-4	uitgevlogen	2 dood
Nw. Bussummerhei	Bussum	NH	2651-23	part.		3	3	30-May	27-3	uitgevlogen	
Oost indie	Baarn	UT	3221-15	SBB		2	0			uitgevlogen	
oprit Huizen	eemnes	UT	3212-21	rijks		2	2	02-Jun	7-4	uitgevlogen	
Oudheusdenkazerne	Hilversum	NH	3128-45	Def.		1 of meer	0			uitgevlogen	
Oud Naarden	Naarden	NH	2651-13	part.		1	1	22-Jun	25-4	uitgevlogen	
Oud naarden boerderij	Naarden	NH	2651-13	part.		2 of meer	0			uitgevlogen	
Paardenbos Marech	Baarn	UT	3222-22	SBB		1 en 1 ei	1			uitgevlogen	
Palz	Soest	UT	3232-43	part.		1 of meer	0			uitgevlogen	
Pompegebouw Bussum	Bussum	NH	3118-15	GNR		2	2	25-May	2-4	uitgevlogen	
Pomstation Vitens	Soestduinen	UT	3232-44	UL		2	2	04-Jun	3-4	uitgevlogen	
Reigerreiland	Naarden	NH	2651-33	GNR		2	2	30-May	29-3	onbekend	
Roskam	Baarn	UT	3222-12	SBB		1	1	06-Jun	4-4	uitgevlogen	
SBB kantoor	Baarn	UT	3221-25	SBB		2	2	06-Jun	7-4	uitgevlogen	
Schoonoord	sGraveland	NH	3118-43	part		2	2	11-Jun	8-4	onbekend	
Snip	Hilversum	NH	3118-15	GNR		2	2	30-May	5-4	onbekend	
Soest	Soest	UT	3232-32	gem		2 of meer	0			uitgevlogen	
Soesterveen	Soest	UT	3222-21	Pijn.		3	3	28-May	1-4	uitgevlogen	
Spanderswoud Gamma	Hilversum	NH	3118-14	GNR		2 of meer	0			uitgevlogen	
Spanderswoud Theehuis	Hilversum	NH	3118-24	GNR		2 of meer	0			uitgevlogen	
Stulp	Baarn	UT	3222-41	Pijn/SBB		2 of meer	0			uitgevlogen	

Lokatie	Gemeente	pro	kilometer	eigen.	leg- sel	eerse meting	aantal pulli	aantal geringd	datum	1st ei	broedsucces	bijzonderheden
Verdediger spoor	Baarn	UT	3221-14	SBB			1 of meer	1	28-Jul		uitgevlogen	
Vinkeveen	Vinkeveen	UT	3126-12	part.	3		3	0			uitgevlogen	
Vitens	Soestduinen	UT	3232-45	part			1 of meer	0			uitgevlogen	
Vitens kantoor	Soestduinen	UT	3232-44	part		2 pul	2	2	04-Jun	3-4	uitgevlogen	
Vlasakkers hei	A'foort	UT	3232-55	Def.		2 pul	1	1	19-Jun	18-4	uitgevlogen	
Vlasakkers Far east	A'foort	UT	3232-55	Def.			2	2	23-May	31-3	uitgevlogen	
Vlasakkers Hek Stompel	A'foort	UT	3232-55	Def.			2	2	29-May	17-3	uitgevlogen	
Vlasakkers kazerne	A'foort	UT	3233-42	Def.			2 of meer	0			uitgevlogen	
Vlasakkers raccord.	A'foort	UT	3233-41	Def.			2 en 1 ei	2	01-Jun	4-4	uitgevlogen	
Vleuten	Vleuten	UT	3147-31	part.			1 of meer	0			uitgevlogen	
Vollenhoven zichtas	Zeist	UT	3241-34	part			2 of meer	0			uitgevlogen	
Wiksloot vooraan	Soest	Ut	3232-11	NM			1 of meer	0			uitgevlogen	
Wiksloot verschie	Soest	UT	3232-11	NM			2 of meer				uitgevlogen	
Willem Arntz	Den dolder	UT	3232-41	part.		3 pul	1	1	16-Jun	15-4	onbekend	
Witte bergen	laren	NH	3211-45	GNR	3	3 pul	2	2	11-Jun	6-4	uitgevlogen	
Wolfsdrevuik	Baarn	UT	3221-35	Pijn.	1		1	1	06-Jun	12-4	uitgevlogen	
Zandlaan	Soest	UT	3233-32	UL			1 of meer	0			uitgevlogen	
Zonnenest	Soest	UT	3232-35	part.			1 of meer	0			uitgevlogen	
Zoom	Soest	UT	3232-42	gem			3	3	03-Jun	3-4	uitgevlogen	
					35			96				

DE SPERWER in 2008

Er zijn in 2008 31 sperwernesten gevolgd. Ze waren als volgt over de terreineigenaren verdeeld: 6x particulier, 9x Goois Natuur Reservaat, 6x Staatsbosbeheer, 4x Utrechts Landschap, 2x gemeentes, 2x Pijnenburg, 1x Rijkswaterstaat, 1x defensie.

Van drie van deze nesten is het broedresultaat onbekend. Twintig nesten waren succesvol (al is er bij twee nesten wel elk één jong gepredeerd). Drie nesten zijn zeker gepredeerd, het meest waarschijnlijk door Havik of Buizerd. Bij één nest was geen eileg en vier nesten mislukten door onbekende oorzaak (dus ook mogelijk gepredeerd). In totaal vlogen er tenminste 92 jongen. Bij in totaal 19 nesten zijn 82 jongen geringd, waarvan er 80 zijn uitgevlogen.

Bij vijftien nesten hebben we aan de hand van de ruipennen kunnen vaststellen of de vrouw één jaar oud was of ouder dan één jaar. Bij één nest (Cruijsbergen, GNR) zijn in de eerste fase ruipennen van een oudere vrouw gevonden en later in het broedseizoen van een éénjarige vrouw. Het nest is mislukt. Vijf van de vijftien vrouwen waren één jaar oud. Dit is een derde deel van de broedende vrouwen. Dit duidt op een snelle turnover, dat wil zeggen dat de broedvogel van het jaar ervoor is verdwenen en zeer waarschijnlijk niet meer in leven is. Zelfs voor Sperwers, vrij kortlevende roofvogels, is het aandeel eenjarige vrouwen in deze studie aan de hoge kant.

De gemiddelde legselgrootte is 5,14. Het gemiddeld aantal jongen per succesvol nest is 4,31 (vastgesteld bij 19 nesten). Van de 82 geringde jongen waren er 36 man en 46 vrouw. Dit is een verhouding van 43,9 : 56,9.

De gemiddelde eerste eilegdatum is 28 april (n= 19) Voor Noord-Holland is het 27 april (n= 10) en voor Utrecht 1 mei (n= 9)

In onderstaande tabel een vergelijking op enkele parameters met voorgaande jaren

Sperweroverzicht 2004-2008

	aantal nesten gevolgd	aantal nesten geringd	aantal jongen geringd	M	V	gem. legsel- grootte	gem. aantal jongen per succesvol nest	gem. eerste eileg- datum	voor Utrecht	voor Noord Holland	spreiding legbegin
2004	25	17	63	29	34	4,57 (N=7)	3,7	03- May	03-May	02-May	22 april - 18 mei
2005	32	16	60	21	39	4,8 (N=8)	4,7	20-Apr	29-Apr	15-Apr	19 april - 8 mei
2006	24	17	66	33	33	4,8 (N=8)	3,88	03- May	03-May	04-May	20 april-20 mei
2007	32	15	72	36	36	5,6 (N=10)	4,8	22-Apr	22-Apr	22-Apr	13 april - 3 mei
2008	30	19	82	36	46	5,2 (N=10)	4,31	28-Apr	01-May	27-Apr	18 april - 13 mei

SPERWER in 2008

Lokatie	Gemeente	eig.	leg- sel	eerste meting	aantal jongen	aantal geringd	ring datum	M	V	eerste ei	leeft vrouw	broed resultaat
Amsterdam	Amsterdam	part	2556-21		5	5	23-Jun	4	1	26-Apr		succesvol
Anna's Hoeve	Hilversum	GNR	3211-54	5	0	0					> 1	gepredeerd
Baarnse bos/spoor	Baarn	SBB	3222-24	6	6	6	22-Jun	3	3	24-Apr	> 1	uitgevlogen
Baarnse bos/troon	Baarn	SBB	3223-33	4	4	4	29-Jun	3	1	03-May	> 1	uitgevlogen
Beerschoten	De Bilt	UL	3241-34		0	0						predatie
Beukenhove	Bilthoven	UL	3231-51		3	3	29-Jun	2	1	29-Apr		uitgevlogen
Bikbergen/craio	Huizen	GNR	2651-43	5	5	5	23-Jun	2	3	23-Apr	> 1	uitgevlogen
Claudiagaarde	Bussum	GNR	2651-52		4	4	23-Jun	2	2	30-Apr		uitgevlogen
Eemnesserweg	Laren	gem	3212-11		6	6	18-Jun	4	2	22-Apr		onbekend
Golfterrein	Hilversum	Pijn.	3221-24	5	5	5	22-Jun	2	3	28-Apr	1 jr	uitgevlogen
Kuil SBB	L. Vuursche	SBB	3221-45		4 of meer	0						uitgevlogen
Kuyperlaan	Huizen	GNR	2651-35		3 + 1 ei	3	19-Jun	1	2	24-Apr	> 1	uitgevlogen
Meerhuis Pijn	Baarn	Pijn.	3222-41		0	0					> 1	predatie
Nimmerdor	Amersfoort	part.	3233-55		6	6	16-Jun	1	5	20-Apr		uitgevlogen
N. Houdringe	De Bilt	part	3241-14		1 of meer	0						uitgevlogen
N. Houdringe blokhut	De Bilt	part.	3241-13		1 of meer	0						1 jong gepred
Oost Indië	Baarn	SBB	3222-11									uitgevlogen
Oud Cruisbergen	Bussum	GNR	3118-14		3	3	01-Jul	2	1	07-May	1 jr	uitgevlogen
Oud Naarden	Naarden	part.	2641-53	4	4	4	02-Jul		4	03-May		uitgevlogen
Panbos	Zeist	UL	3241-25		2	2	27-Jun	2		02-May		uitgevlogen
Parrewijn	Huizen	GNR	2651-34	6	4 + 1 ei	4	30-Jun		4	04-May	> 1	uitgevlogen
Roosterbos	Baarn	SBB	3222-23		3	3	08-Jul	1	2	13-May	> 1	uitgevlogen
Spanderswoud cath.	Hilversum	GNR	3118-24	5	0	0					1 jr	mislukt
Stichtse rotonde	A'foort	rijks	3233-43		5	5	25-Jun	2	3	27-Apr		onbekend
Verdediger	Baarn	SBB	3221-14									geen eileg
Vlasakkers	A'foort	def	3232-55		0	0						mislukt

SPERWER in 2008

Lokatie	Gemeente	eig.	leg- sel	eerste meting	aantal jongen	aantal geringd	ring datum	M	V	eerste ei	leeft vrouw	broed resultaat
Vollenhove	Zeist	part	3241-34		5	5	29-Jun	1	4	05-May		onbekend
Wieksloot	Soest	gem.	3232-23		4 of meer							uitgevlogen
Zonnestraal	Hilversum	GNR	3128-24	5 pul 1 ei	5 + 1 ei	5	13-Jun	2	3	18-Apr	1	uitgevlogen
Zandlaan	Soest	UL	3233-31		0							mislukt
Zwarte berg	Hilversum	GNR	3221-41		4	4	29-Jun	2	2	04-May	> 1	uitgevlogen
					92 of meer	82		36	46			

DE TORENVALK in 2008

Er zijn in 2008 28 torenvalknesten gevolgd, 13 in de provincie Utrecht en 15 in Noord-Holland. Van vijf nesten is het broedsucces onbekend, van één is zeker dat het mislukt is. De overige 22 nesten waren succesvol.

Van 21 nesten is de eerste eilegdatum bekend. De eerste gemiddelde eilegdatum is 25 april. Ook per provincie (Utrecht en Noord-Holland) is het 25 april. De vroegste Torenvalken legden hun eerste eieren op 6 april. Het waren de Torenvalken van Hilhorst aan het Zuidereind in Baarn en die van Mulderij aan de Bisschopswaai te Baarn. Beide nestkasten hangen zo'n twee kilometer uit elkaar. De Torenvalk die het laatste met de leg begon was die van Richter in Eemnes. Zij begon op 28 mei.

Van negen broedsels is de legselgrootte bepaald. De gemiddelde legselgrootte komt uit op 5,1. De verdeling is als volgt: 1x 7, 2x 6, 3x 5, 3x 4.

Bij 21 nesten zijn in totaal 73 jongen geringd. Het gemiddeld aantal jongen per succesvol nest is 3,4.

In onderstaande tabel een vergelijking op enkele parameters met voorgaande jaren.

TORENVALKOVERZICHT 2004-2008

	aantal nesten gevolgd	aantal nesten geringd	aantal jongen geringd	gem. legsel- grootte	gem. aantal jongen per succesvol nest	gemiddelde eerste eilegdatum	voor Utrecht	voor Noord- Holland	spreiding legbegin
2004	15	9	43	6 (n=2)	4,77	14-Apr	15-Apr	14-Apr	3 april - 26 april
2005	24	19	71	5 (n=2)	3,73	14-Apr	12-Apr	16-Apr	11 april - 6 mei
2006	14	10	43	4 (n=1)	4,27	02-May	03-May	02-May	25 april - 14 mei
2007	16	13	69	6	5,3	08-Apr	08-Apr	08-Apr	26 maart - 18 april
2008	28	21	73	5,1	3,4728	25-Apr	25-Apr	25-Apr	6 april - 28 mei

TORENVALK in 2008

Lokatie	Gemeente	prov	kilom.- hok	eigen.	leg- sel	eerste meting	aantal jongen	aantal geringd	ring- datum	1st ei	broed- resultaat
Aetsveldsepolder	Weesp	NH	2557-22		6		4	4	28-Jun	06-May	uitgevlogen
Bisschopswaai	Baarn	UT	3213-41			6	6	6	09-Jun	06-Apr	uitgevlogen
Brandweer Soest	Soest	UT	3222-45	part.	7		7	0			uitgevlogen
Du Pau Dijkweg	Muiden	NH	2547-25				5	5	09-Jun	20-Apr	uitgevlogen
Golfclub kast 1	Naarden	NH	2548-42	part		3 pul ei	3	3	14-Jun	21-Apr	uitgevlogen
Golfclub kast2	Naarden	NH	2548-43	part		5	3	3	14-Jun	25-Apr	onbekend
Grutto	Kockengen	UT	3135-34	part			5	0			uitgevlogen
Hartman	Soest	UT	3233-13	part.	4		2 pul 2 ei	2	16-Jul	21-May	uitgevlogen
van Henten	Loosdrecht	NH	3128-22		6		5	5	21-Jun	24-Apr	onbekend
Hilhorst	Baarn	UT	3222-25	part.			4	4	09-Jun	06-Apr	uitgevlogen
Hilhorstweg	Soest	UT	3222-45		5		0				mislukt
Houten slagmaat	Houten	UT	3158-45				3 of meer	0			uitgevlogen
Ijken	Eembrugge	UT	3212-55	part.			5	5	17-Jun	15-Apr	uitgevlogen
Keverdijk	Naarden	NH	2548-51			5	4	4	28-Jun	05-May	onbekend
Klein Batavia	Weesp	NH	2547-44	part.			5	5	14-Jun	17-Apr	uitgevlogen
De Klomp	Utrecht	UT	3158-44				3 of meer	0			uitgevlogen
Maatpol. Boom	Blaricum	NH	2652-45	SBB	4		4	4	30-Jun	06-May	uitgevlogen
Maatpol. Gemaal	Blaricum	NH	2652-45	Wat.		5 pul	5	5	12-Jun	19-Apr	uitgevlogen
Natuurbrug	Hilversum	NH	3211-21	NS			4+1ei	2	26-Jun	11-May	uitgevlogen
Richter	Eemnes	UT	2653-51	part.			5	5	27-Jul	28-May	uitgevlogen
Rioolzuivering	Amersfoort	UT	3223-53	Wat.	5		3	3	16-Jun	15-Apr	uitgevlogen
Sluis	Wijde meren	NH	3128-22	part			5	5	21-Jun	14-Apr	uitgevlogen
Sportpark	Muidenberg	NH	2548-31	gem	4		1 pul 2 ei	1	14-Jun	15-Apr	onbekend
Sportpark hoek	Muidenberg	NH	2548-31	gem.			6	6	25-Jun	22-Apr	onbekend
Tweel	eemnes	UT	3212-12	part.	5		5	5	23-Jun	29-Apr	uitgevlogen
Vituskerk	Hilversum	NH					4	0			uitgevlogen
Wegman	Muiden	NH	2547-44	part			5+1 ei	5	23-Jun	28-Apr	uitgevlogen
polder Zeldert	Hoogland	UT	3223-22				4 of meer	0			uitgevlogen
					46		80	73			

De Wespendif in 2008

In 2008 zijn er vijf nesten van Wespendifen gevolgd door onze werkgroep. Het eerste nest bevindt zich in Loosdrecht bij particulieren in de tuin. De Wespendif broedt al voor het vijfde jaar op hetzelfde zeer moeilijk bereikbare nest in een Rode Beuk. Het nest was succesvol, er zijn twee jongen geringd die beide zijn uitgevlogen.

Het tweede broedgeval bevond zich in het Roosterbos in Baarn. Helaas is het nest in de jongenfase mislukt, naar alle waarschijnlijkheid door predatie. Het derde broedgeval bevond zich in het Panbos te Zeist. Ook hier twee prachtige jongen die beide goed zijn uitgevlogen. Het vierde nest bevond zich in Rhenen in het Remmersteinse bos. Het is mislukt, waarschijnlijk ook door predatie. Tot slot is er één nest gevolgd in de provincie Gelderland in Putten. Er vlogen daar twee jongen uit.

De gemiddelde eerste eilegdatum is 26 mei.

In onderstaande tabel een overzicht van broedgevallen van Wespendifen van voorgaande jaren met daarbij enkele parameters.

WESPENDEF 2004-2008

	aantal nesten gevolgd	aantal nesten geringd	aantal jongen geringd	gem. legsel-grootte	gem. aantal jongen per succesvol nest	gem. eerste eilegdatum	voor Utrecht	voor Noord-Holland	spreiding legbegin
2002	1	1	2	2	2	24-May			
2003	4	1	2	2		03-Jun			
2004	4	4	6	2	1,5	04-Jun	28-May	10-Jun	28 mei - 19 juni
2005	3	3	6	2	2	27-May	27-May	27-May	25 mei - 27 mei
2006	6	4	7		1,75	30-May	31-May	24-May	24 mei - 10 juni
2007	2	1	1		1	02-Jun			
2008	5	3	6		2	26-May			17 mei - 3 juni

DE BOOMVALK IN 2008

Er zijn in 2008 dertien boomvalknesten gevolgd. Vier nesten bevonden zich op terrein van Staatsbosbeheer, vier bij het Utrechts Landschap, twee bij het Goois Natuurreservaat, één bij defensie, één bij particulieren en één bij de gemeente Amersfoort. Vier nesten bevonden zich in Noord-Holland, negen in Utrecht.

Zes paartjes kozen een nest in een douglas, vier in een grove den, twee in een populier en van een paartje is het onbekend in wat voor boom zij broedde.

Negen van deze nesten waren succesvol. Omdat boomvalkjongen vaak kort na het uitvliegen worden gepredeerd is dit ook in ons onderzoek ook gekeken naar de overleving van de eerste fase na het uitvliegen. Van acht nesten zijn de jongen uiteindelijk op trek gegaan naar Afrika.

Bij zeven nesten zijn de jongen geringd. In het totaal waren dat 14 jongen. Van deze 14 jongen konden er 10 gesekest worden. De andere vier waren daarvoor nog te jong. Van de tien gesekste jongen zijn er zes man en vier vrouw. De gemiddelde eerste eilegdatum is 3 juni.

Er is ook informatie beschikbaar over enkele broedgevallen van Boomvalken in onze omgeving die buiten onze studie zijn gebleven. Sommige van deze nesten zijn door derden gevolgd, waarbij met zekerheid het nestsucces is vastgesteld. Van andere broedgevallen zijn slechts vage indicaties bekend.

Over de Nederlandse Boomvalkpopulatie is heel weinig bekend. We weten niet of de populatie momenteel stabiel is, groeit of verder achteruitgaat. Daarom is het zeer de moeite waard in de komende jaren meer inspanningen te verrichten om deze mogelijke broedgevallen beter in kaart te brengen. Het betreft de volgende nesten:

Gooilust	zeker succesvol 3 jongen
Fort Blauwkapel	zeker succesvol
Fort Rijnauwen	zeker succesvol
Breeveld bij Woerden	waarschijnlijk succesvol
Gagelpolder	waarschijnlijk succesvol
Stad Utrecht Venuslaan	waarschijnlijk succesvol
Amsterdam Vliegenbos	waarschijnlijk succesvol
Omgeving Weesp in elektriciteitsmast	mogelijk broedgeval
Pluismeer Lage Vuursche	mogelijk broedgeval
Omgeving Beukenburg	mogelijk broedgeval
Woonwijk Korte Duinen Soest	mogelijk broedgeval
Aetsveldse polder	mogelijk broedgeval
Amersfoort omgeving Schothorst	mogelijk broedgeval
Huizen ten noorden van Crailo	mogelijk broedgeval

In onderstaande tabel een overzicht van broedgevallen van Boomvalken van 2004 tot en met 2008 met daarbij enkele parameters.

BOOMVALK						
	aantal	anal	aantal	gem.	gem.	spreiding
	nesten	nesten	jongen	aantal	eerste	legbegin
	gevolgd	geringd	geringd	per	ielg	
				succesvol	nest	datum
2004	16	9	19	2,1	07-Jun	31 mei - 11 juni
2005	16	5	11	2,2	07-Jun	30 mei- 20 juni
2006	12	5	14	2,8	14-Jun	8 juni - 6 juli
2007	9	8	20	2,85	02-Jun	30 mei - 6 juni
2008	13	7	14	2	03-Jun	30 mei - 8 juni

BOOMVALK in 2008

Lokatie	Gemeente	prov	kilometer	broedsel	aantal	ring-	M	V	O	1st	broed	bijzonder-
			hok	grootte	geringd	datum				ei	resultaat	heden
Anna's Hoeve	Hilversum	NH	3211-53	3	3	22-Jul	2	1		02-Jun	uitgevlogen	later 1 jong gepredeerd
Baarnse bos	Baarn	UT	3222-24	1 oul 1 ei	1	22-Jul			1	08-Jun	uitgevlogen	later wrs gepredeerd
Birkhoven	Soest	UT	3233-32	1	1	31-Jul			1		uitgevlogen	naar Afrika
Crailo	Huizen	NH	2651-43	0	0						mislukt	geprededeerd in jongenfase
Eembrugge	Baarn	UT	3212-55	2 of meer	0						uitgevlogen	naar Afrika
Nimmerdor	Amersfoort	UT	3234-51	2	2	22-Jul	1	1		02-Jun	uitgevlogen	naar Afrika
Oost indie	Baarn	UT	3221-15	2	2	23-Jul	2			30-May	uitgevlogen	naar Afrika
Oudheusdenkaz	Loosdrecht	NH	3128-45								mislukt in jongenfase	
Panbos	Zeist	UT	3241-25	3	3	24-Jul	1	1	1	06-Jun	uitgevlogen	naar Afrika
Ridderoordse B.	Bilthoven	UT	3231-33	2	2	22-Jul		1	1	03-Jun	mislukt	wrs. gepredeerd
Sandwijk	De Bilt	UT	3241-41								mislukt in jongenfase	
Vijfhoek	Muiden	NH	2547-21	2 of meer	0						uitgevlogen	naar Afrika
Zwarte weg	Baarn	UT	3221-44	1 of meer	0		6	4	4		uitgevlogen	naar Afrika
					14							